

Poeți basarabeni acasă la... Tîrgoviște

Poate și de aceea că a apărut în alt oraș decît București (chiar dacă Tîrgoviște e prima cetate de scaun a Țării Românești!), poate din pricina că aici, în Basarabia, nu a cunoscut o difuzare mai largă, poate din cu totul alte motive... însă o remarcabilă antologie de poezie* nu a cunoscut mediatizarea ce o merită.

Poezia acasă: Poeți contemporani din Basarabia este rodul unei amicitii, a unei colaborări, dar și a unei comuniuni de simțire estetică și civică a două personalități ale culturii române: Iulian Filip de la Chișinău și Mihai Stan, literat, directorul Casei de editură *Bibliotheca* din Tîrgoviște. Din prefață, ca și de pe ultima pagină a copertei, aflăm preistoria acestei antologii, care e, neîndoios, una dintre cele mai cuprinzătoare și mai originale din cîte s-au făcut pînă acum, avîndu-se ca punct de plecare și "materie primă" poezia basarabeană contemporană. Așadar, totul a început de la găzduirea, lunar, din toamna anului 2000, de către revista *Litere* de la Tîrgoviște, a cîte unui poet de la Chișinău. Un simplu calcul ne ajută să deducem și numărul de autori incluși în culegere; după aproape trei ani de popularizare prin intermediul revistei *Litere*: 30 de condeieri, foarte diferiți, pentru că, așa cum precizează și Iulian Filip, s-a făcut "o selecție subiectivă, de autor, ca în oricare altă antologie". Mi s-a părut remarcabil gestul antologatorilor de a omagia o listă destul de mare de poeți din generația a doua postbelică (sau poate cu adevărat generația întîia de după ultimul mare război?), inclusiv pe unii care s-au călătorit: Petru Zadnîpru, Liviu Damian,

Ion Vatamanu, Victor Teleucă... Sînt prezenți, desigur, și maeștri ca Aureliu Busuioc, Grigore Vieru, Gheorghe Vodă, Dumitru Matcovschi ș.a. Cred însă că cel mai cuprinzător apare în antologie generația următoare: Nicolae Dabija, Ion Hadărcă, Leonida Lari, Vasile Romanciuc, Arcadie Suceveanu, Iulian Filip etc., apoi și mai tinerii Nicolae Popa, Irina Nechit, Ianoș Țurcanu, Em. Galaicu-Păun, Leo Bordeianu, Alexe Rău... În fine, găsim și poeme de autori mai rar antologați chiar și la noi – de pildă, Nicolai Costenco, Andrei Țurcanu, Dumitru Fusu, Vasile Spinei.

Mentionasem la începutul acestei cronici că antologia de la Tîrgoviște este una mai deosebită. Originalitatea ei stă și în felul cum sînt prezentați autorii: nu prin niște banale, seci fișe bibliografice (care, la o adică, pot fi și ele expresive), ci prin niște frumoase minieseuiri ce port amprenta unui stil destul de bine cunoscut la Chișinău – cel al lui Iulian Filip. Titlurile sunt semnificative, edificatoare: *În cenaclul literar după Cercul Polar* (N. Costenco), *Atît de al totului* (I. Vatamanu), *Poet cu pietrele adunate* (semnatarul plachetei *Îndărătnicia pietrei*, A. Codru), *În teatrul pîlpiirilor gînditoare* (L. Lari), *A vrut cîndva s-o fure pe Mona Lisa* (A. Busuioc), *Cel mai blind vodă al Basarabiei* (Gh. Vodă), *Poetul tăcerilor neobișnuite* (M.I. Cibotaru), *Între neologisme, luturi nearse și alte provocați* (I. Hadărcă) ș.a.m.d.

Inedit mai e și materialul iconografic din culegere: suplimentul *Fete cu obraz* (fotografiile din arhiva personală a lui I. Filip, în care sînt surprinși, în felurite ipostaze, colegii de condei și... de idei), precum și grafică – da, desigur, de Iulian Filip, care și-a făcut un soi de titlu de glorie (și) din această pasiune, dar și de unii poeți mai puțin cunoscuți în acest sens: N. Dabija, I. Țurcanu, I. Hadărcă, L. Butnaru – pentru propriile versuri.

Un amator de poezie, oricine s-ar interesa de pulsul liricii din Basarabia,

răsfoind volumul *Poezia acasă*, își va putea face o imagine destul de clară și corectă despre ce fel de poezie se scrie la noi. Va găsi o poezie nu mai puțin românească decât cea de la București, Iași, Cluj sau Tîrgoviște. Și va trage numaidecît concluzia că la est de Prut se cultivă, în a doua jumătate a secolului XX, o poezie de calitate, la unison cu multe vibrații lirice, din aceeași perioadă, din alte spații euro-

pene, poate mai ales sud-est-europene. Și dacă cineva își face această imagine și trage tocmai această concluzie – alcătuitoarii *Poeziei acasă*, Mihai Stan și Iulian Filip, se pot mindri cu o remarcabilă împlinire extra-poetică și, totodată, parafrazîndu-i pe scriitorul (al)chimist Ion Vatamanu – atît de mult a poeziei!...

Vlad PRISĂCARU

* *Poezia acasă: Poeti contemporani din Basarabia / Antologie de Iulian Filip și Mihai Stan: - Tîrgoviște: Bibliotheca, 2003. - 256 p.; il. - (Colecția LIRICA).*

STAȚI ȘI REFLECȚAȚI

Ce spun alții, mai deștepți ca noi...

- Adevăratul nume al devotamentului este dezinteresarea. (**Victor Hugo**)
- Legile unui popor, drepturile sale, nu purced decât din el însuși. (**Mihai Eminescu**)
- Dacă anumite laude ți se par prea mari, socotește-le lingușitoare. (**Democrit**)
- Inteligența e singurul izvor al desfătării. (**Anton Cehov**)
- Inteligența depinde în mare măsură de imaginație. (**Stendhal**)
- E un lucru mare ca un om să fie mereu același. (**Seneca**)
- Iubirea nu se oprește la jumătate de drum: sau te pierde, sau te mîntuie. (**Victor Hugo**)
- Nu-i liber omul care nu-i stăpîn pe sine. (**Epictet**)
- Idealul este în sine o realitate în devenire. (**Nicolae Titulescu**)
- Trebuie să îndrăznești totul, ca să cîștigi totul. (**Honoré de Balzac**)
- E rușinos să-ți pierzi cumpătul în fata bogăției. (**Seneca**)
- Cuvintele te învață, exemplele te pun în mișcare. (**Proverb latin**)
- Meritul constituie o înălțare morală. (**Immanuel Kant**)
- Nu uita să-ți păstrezi singele rece în nenorocire. (**Horatiu**)
- A te urca înseamnă a te sacrifica. Orice culme e severă. (**Victor Hugo**)
- Bunătatea este singura investiție profitabilă. (**H.D. Thoreau**)
- Orice fericire își are fata ei tristă. (**Panait Istrati**)
- În viață trebuie să contăm pe realități, nu pe dorință. (**Liviu Rebreanu**)
- Neîncrederea ucide prietenia. (**Stendhal**)
- În lume sunt multe minuni, dar ca omul nu este nici una. (**Sofocle**)
- Bunătatea unui singur om e mai puternică decât răutatea a mii de oameni. (**Panait Istrati**)
- Cel ce nu are nici un merit invidiază întotdeauna meritul altuia. (**Francis Bacon**)
- Frumusețea stîrnește iubire. (**G. Călinescu**)
- Frumusețea rămîne totdeauna frumusețe, dacă este autentică. (**Camil Petrescu**)
- Frumusețea se trece, dar urîtenia rămîne. (**Honore de Balzac**)
- În împrejurări noi, se schimbă